

KİTAB'IN ALLAH'A AİDİYETİNİNDELİLİ OLARAK NEBÎ'NİN SÖZÜ

Kendilerine Müslüman denilmesinden hoşlanan toplumlarda insanların çok büyük bir kısmı kendilerine sunulan kitabın Allah'a ait olup olmadığını sorgulamamakta, Muhammed Aleyhisselam'ın onu getirmiş olmasının, kitabın Allah'a ait olduğunu göstermesi açısından yeterli olduğunu düşünmektedirler.

Allah'tan geldiği iddiasında olan bir kitabın bu iddiasının ispatını Nebî bile olsa bir insana bırakması düşünülemez. Gerçi bugün kendilerine Müslüman diyenlerin büyük çoğunluğu kendi kitaplarının Allah'tan geldiği iddiasına sahip olduğunu bile bilmezler. Bunun birinci sebebi atalarının dininin mensubu olmalarıdır. Yani onlara doğdukları toplumda birileri, "al bak bu Allah'ın kitabıdır" demiş ve onlar da bununla yetinip "atalarım öyle diyorlarsa öyledir" düşüncesiyle Allah'ın dinini bulmak konusunda hiçbir zahmete katlanmamayı tercih etmişlerdir. Bu yüzden kitabın, Allah'tan geldiğini iddia edip etmemesinin bir önemi yoktur. Çünkü atalarının sözü tartışmaya açık değildir.

İkinci sebep ise; kitaplarını hiç bilmedikleri bir dilde sayıklamalarıdır. Sayıklamaktan bahsetmemizin sebebi okuduklarını söyleyemiyor olmamızdır. Çünkü okumak denilen eylem her dilde anlamayı ifade etmek için kullanılır. Maksadı anlamak olmayan bir eyleme okumak denemez. Bu o kadar iyi bilinir ki; bir insan "ben şu yazıyı okudum" dediğinde ona "peki anladın mı?" diye sormak hakaret kabul edilir. "Okudum" dedikten sonra ayrıca "anladım" demek gülünçtür. Ancak ne acıdır ki Müslümanlar sadece Kur'ân için "okudum" dediklerinde hiç kimse anladıklarını düşünmez.

Konuyu sade vatandaş seviyesinden ilahiyatçı akademisyenler seviyesine taşıdığımızda da durum değiş-

mez. Çünkü Kur'ân'ın orijinal dilini anlıyor olmak ve o şekilde Kur'ân'ı okumak, bu konuda uzman bir kişi için yine Allah'ın kitabını okumak anlamına gelmez. Zira Allah'ın kitabını, ondan hayata dair çözümler üretme amacıyla okumanın Allah tarafından belirlenmiş bir metodu vardır. Bu metodu Allah'ın gösterdiği şekilde uygulamadan yapılan çalışmalar kişisel yorumlara muhtaç olacaktır. Ancak yüce Allah hiç kimseye kitabını yorumlama yetkisi vermemiştir. Bu sebeple tefsir profesörü olmak ve ayetlerden dem vurmak dahi çoğu zaman sayıklamanın bir adım ötesine geçememekte ve okumak olarak adlandırılacak seviyeye ulaşamamaktadır. Nitekim bu ünvanlar Allah tarafından onaylanmış değildir. İnsanlar tarafından alınıp verilirler.

İşte bu sebeplerden dolayı kendilerine Müslüman denilmesinden hoşlanan toplumlarda insanların çok büyük bir kısmı kendilerine sunulan kitabın Allah'a ait olup olmadığını sorgulamamakta, Muhammed Aleyhisselam'ın onu getirmiş olmasının, kitabın Allah'a ait olduğunu göstermesi açısından yeterli olduğunu düşünmektedirler. Nitekim Prof. Dr. Mehmet Okuyan katıldığı bir televizyon programında şu cümleleri söyleyebilmiştir:

"Biz Kur'ân'ı Hz. Peygamberden öğrendik. Eğer o yoksa zaten Kur'ân da yok."

1 <https://www.youtube.com/watch?v=CfSUswojpHo>

Oysa Rabbimiz Kitabında şöyle buyurmaktadır:

Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de elçiler geldi. O ölse veya öldürülse, gerisin geri mi döneceksiniz? Gerisin geri dönenin Allah'a bir zararı olmaz. Allah, görevini yapanları ödüllendirecektir. (Âl-i İmrân 3/144)

Bir kişinin elçiliği en iyi şekilde yapması demek kendisini görevlendirenin ulaştırmasını istediği şeyi tas-tamam ulaştırmış olması demektir. Elçi de bir insandır. O ölse de febliğ ettiği kitap kalacaktır. Elçinin kendisi de dahil olmak üzere herkes Kur'ân'dan sorumludur. Yukarıda bir hocamızdan yaptığımız alıntıdaki ifade-de, "peygamber" kelimesi ile nebî mi yoksa rasul mü kast edildiği anlaşılmalıdır. Ancak önemli olan bu sözün şu an hiçbir anlamı olmadığıdır. Zira "Hz. Pey-gamber" bugün yoktur ama Kur'ân elimizdedir. Diğer bir deyişle neresinden bakılırsa bakılsın "peygamber yoksa Kur'ân da yok" sözü düşünülmeden sarf edilmiş ve arkasında durulamayacak bir ifadedir.

Yine "Kur'an'ı Anlama Yöntemi" isimli kitabında Mustafa İslamoğlu tam da ele aldığımız konuyla ilgili olarak "Kur'an'ın ilahi kelimelerinin delili nedir?" sorusuna şöyle yanıt vermektedir:

"Müslümanlar Kur'an'ın ilahi kelimelerine iman ederler. Bu bir iman esasıdır. Kur'an'ın Hz. Muhammed'in sözü olmayıp Allah'ın kelimesi olduğu şöyle delillendirilebilir: 1. Hz. Muhammed'in güvenilir olması: Müslümanlar Hz. Muhammed'in Allah adına yalan söyleme-

*yeceğine iman ederler. Buna delil olarak da onun samimi ve ayrıntılarını herkesin bildiği yaşantısını gösterirler..."*²

Şüphesiz ki Muhammed Aleyhisselam çok güvenilir ve herkese örnek olacak bir insandı. Bunu elçiliği boyunca tüm zorluklara göğüs gerip Allah'ın emrini yerine getirmek ve elçiliği tam yapabilmek için gösterdiği olağanüstü gayretinden de anlayabiliyoruz. Ancak onun böylesine doğru bir insan olması getirdiği kitabın Allah'a aidiyetini göstermesi bakımından yeterli görülmez. Kur'ân'ı Nebîmizden dolayı Allah'ın kitabı saymak dinimizi atamızın dini yapacaktır. Oysa Allah "şu kişinin getirdiğine" değil, "Allah'ın indirdiğine" uyun emri vermektedir. Atamızın dininin Allah'a aidiyetinin tedkik edilmesi Allah'ın emridir:

Onlara "Allah'ın indirdiğine uyun!" dense, "Hayır! Biz atalarımızı hangi yolda bulmuşsak, ona uyarız!" derler. Peki, ataları akıllarını bir şeye çalıştırmamış ve doğru yola da girmemişlerse, yine uyacaklar mı? (Bakara 2/170)

Bu yüzden, gerek halk arasında gerekse ilahiyat camiasında yaygın olan kanaatin aksine Kur'ân, onu getiren kişi "Muhammed Aleyhisselam" olduğu için Allah'ın kitabı olamaz. Bunu Kur'ân'ın pek çok ayetinden de görebilmemiz mümkündür:

Ayetleri görmezlikten gelenler (kafirlik edenler): "Sen elçi olarak gönderilmiş değilsin" derler. De

² Mustafa İslamoğlu, Kur'an'ı Anlama Yöntemi, Düşün Yayıncılık, İstanbul, 2014, s: 91.

Foto: Bahar Şener, bahar.senol.sener@gmail.com

ki “Aramızda Allah’ın ve o Kitab’ın bilgisine sahip olanların şahit olması yeter.” (Ra’d 13/43)

Ayete göre Rasulullah’ın Allah’ın elçisi olduğunu şahitlik edecek derecede bilenler, “Kitabı” bilenlerdir. Diğer bir deyişle Allah’ın elçisinin elçiliğinin delili “Kitap”tır. Yoksa kitabın Allah’a ait olduğunun delili Nebî olamaz. Çünkü o da bir insandır ve artık Kur’ân’dan biliyoruz ki bu konuda kim olursa olsun bir insanın sözü bizi bağlamaz.

Kur’ân’ın bu konudaki söylemleri bununla sınırlı değildir. Aşağıdaki ayetlerde de önceki kitaplardaki metodu (ilim) bilen kişiler kendilerine Kur’ân ayetleri “tilavet” edildiğinde yani Allah’ın koyduğu metoda uygun bir biçimde sıralandığında onun Allah’ın kitabı olduğunu anlamışlardır. Onlar için de Kur’ân’ın Allah’ın kitabı olduğunun delili bizzat Kur’ân’ın kendisidir, onu tebliğ eden Nebîmizin şahsı ya da sözü değil:

De ki “Siz ona ister inanın, ister inanmayın. Ondan önce kendilerine ilim verilmiş olanlara Kur’ân tilavet edildiği zaman çenelerinin üstüne kapanıp secde ederler. Derler ki “Rabbimize boyun eğeriz; demek ki Rabbimizin verdiği söz gerçekleşmiş.” Çenelerinin üstüne kapanır ağızları. Bu onların saygısını artırır. (İsrâ 17/107-109)

Zaten Rabbimiz, “kendisine ilim verilmiş” dediği Allah’ın gönderdiği kitaplardaki metodu öğrenmiş kişiler üzerinde Kur’ân’ın nasıl bir etkisi olduğunu şöyle belirtmektedir:

Kur’ân aslında, kendilerine ilim verilmiş olanların içine işleyen apaçık ayetlerden oluşur. Yanlışta dâlanlardan başka hiç kimse ayetlerimizi bile bile inkâr etmez. (Ankebût 29/49)

Bu ayetin hemen ardından gelen ayette Rasulullah’a mucize indirilmesini isteyenlere ise Rabbimiz yine tilavet kavramını kullanarak karşılık vermektedir:

“Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!” derler. De ki: “Mucizeler sadece Allah katındadır. Ben açıkça uyarıda bulunan bir kişiyim; o kadar.” Anlaşılır bir şekilde tilavet edilen bu Kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmiyor mu? İnanan bir topluluk için bu bir ikram ve doğru bilgidir. (Ankebût 29/50-51)

Görüldüğü gibi Kur’ân’ın Allah’ın kitabı olduğunun delili yine Kur’ân’ın kendisidir. Rasulullah da bu durum dolayısıyla Allah’ın elçisi olmaktadır. Bu sebeple onun elçiliğine delil olarak mucize isteyenler Kur’ân’a yönlendirilmektedir. Yani yine “Kur’ân” Rasulullah’ın elçiliğine delil olmaktadır. Bunun tersi mümkün değildir.

Ayrıca ayetlerin tilavet edilmesi, Allah’ın koyduğu metoda uygun olarak okunması anlamına gelmektedir. Böyle bir okumanın yapılabilmesi için konuyla ilgili ve birbirlerini açıklayan ayetlerin tesbit edilip doğru şekilde sıralanması gerekir. Bunun için Rabbimizin pek çok ayetle öğrettiği Kur’ân’ı anlama ve ondan hikmet denilen doğru sonuçlara ulaşma metodunun³ uygulanmasına ihtiyaç vardır. Dolayısıyla tilavet, Allah’ın Kur’ân’da yaptığı açıklamalara ulaşma sonucunu doğurur. Bu da Allah’ın kitabı olduğunun en büyük delillerinden biridir. Bir insanın yazdığı bir kitapta böylesi bir metot ve ayetler arasında böylesine şaşmaz ve sarsılmaz anlam örgülerinden bahsetmek mümkün olmaz. Bu sebeple tilavet⁴ daima inanmayanları köşeye sıkıştıran bir okuma şekli olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵

3 Bu metodun ayrıntıları için bkz: Dr. Fatih Orum, Kur’an’ı Anlama Usulü, Süleymaniye Vakfı Yayınları, İstanbul 2015.

4 Tilavet kavramı ve Kur’an’ı anlama metodundaki fonksiyonu için ilgili KÖK programının kayıtlarına baş vurulabilir.

5 Şöyle derler: “Dünya hayatımızdan başka hayat yoktur. Ölür, yeniden hayat buluruz. Bizi bitiren zamandır.” Bu konuda bildikleri bir şey yoktur. Onlar sadece tahminde bulunuyorlar. Onlara birbirini açıklayan ayetlerimiz “tilavet edilince” tek dayanakları şu sözleridir: “Haklıysanız babalarımızı alın da getirin.” Câsiye 24-25.

Yine kendilerine ayetler tilavet edildiği zaman onun Allah'ın kitabı olduğunu anlayan kişilerden bahseden bir ayet grubu da şöyledir:

Kendilerine daha önce kitap verdiklerimiz bu kitaba da inanacaklardır. Onlara tilavet edilince şöyle diyeceklerdir: Biz ona inandık; o Rabbimizden gelen gerçek kitaptır. Biz daha önce de Rabbimize teslim olmuş kimselerdik. (Kasas 28/52-53)

Rasulullah'ın kendisinin bile Allah'ın elçisi olduğunu ayetlerden görmesi gerekir:

Bunlar Allah'ın ayetleridir. Onları sana gerçek olarak tilavet ediyoruz. Sen de O'nun elçilerindensin. (Bakara 2/252)

Yukarıda da kısaca açıkladığımız gibi, bir yerde tilavetten bahsediliyorsa orada sadece Allah'ın koyabileceği muazzam bir metoda vurgu yapılıyor demektir. Bir kitaba böyle bir yapıyı sadece Allah koyabilir. İşte bu yüzden Rasulullah'ın kendisinin de bir elçi olduğunu belirten ayette tilavete vurgu yapılmış, ayetlerin belli bir metoda sahip olduğu belirtilmiştir. Kısacası Rasulullah'ın kendisi bile indirilenin Allah'ın ayetleri olduğunu net bir biçimde anlayabilmelidir. Çünkü kendisi de tebliğ ettiği şeyden sorumludur. Diğer insanlar gibi o da kendisine indirilen Kitaba tam olarak güvenmek zorundadır:

Bu elçi, Rabbinden kendine indirilen her şeye inanıp güvenmiştir... (Bakara 2/286)

Bir diğer ayette de kendilerine daha önce kitap verilenlerin rasul olduğunu söyleyen kişi geldiğinde sırf o söylüyor diye ona inanmakla yükümlü olmadıklarını, getirdiği kitap kendi ellerindekini tasdik ediyorsa ona inanma zorunlulukları doğduğunu görebilmekteyiz. Yani yine gelenin Allah'ın kitabı olduğu anlaşıldıktan sonra getiren Allah'ın rasulü olmaktadır:

Allah nebilerden kesin söz aldığında şöyle demiştir: "Size Kitap ve hikmet veririm de elinizde olanı tasdik eden bir elçi gelirse kesinlikle ona inanacaksınız ve

(Yahudiler dediler ki) Tevrat indirilmeden İsrail'in (Yakub'un), kendine haram ettikleri dışındakı bütün yiyecekler İsrailoğullarına helaldir. De ki "İddianızda haklı iseniz Tevrat'ı getirin de "tilavet edin" bakalım." (Âl-i İmrân 3/93)

destek vereceksiniz. Bunu kabul ettiniz mi? Bu ağır yükü (ısrâ) yüklediniz mi?". Onlar da "Kabul ettik" demişlerdir. Allah: "Siz buna şahit olun, sizinle beraber ben de şahidim" demiştir. (Âl-i İmrân 3/81)

Mâide Suresi 82. ayette, Hristiyanlar içerisinde kibirlenmeyen ve araştıran bir gruptan bahsedilmektedir. Devamındaki ayette ise bu kişiler, gelenin gerçekten Allah'ın kitabı olduğuna Nebimizi gördüklerinde, onun sözüne bakarak değil, kendisine indirildiğini söylediği kitabın içeriğini dinleyerek kanaat getirmektedirler:

Bunlar, o elçiye indirileni işittiklerinde tanıdıkları o gerçeklerden dolayı gözleri yaşarır. Derler ki "Rabbimiz! İnanıp güvendik; bizi şahitler arasına yaz. (Mâide 5/83)

Ayette elçinin tebliğini dinledikten sonra şahitlik ettiklerinin belirtilmesi çok önemlidir. Bir olayın şahidi olmak demek, o olayı görmüş olmak demektir. Bir trafik kazasına şahit oldum diyen kişi kazayı gördüğünü söylemektedir. Her Müslümanın söylediği şahadet cümlesi "eşhedü" (şahitlik ediyorum) ifadesi ile başlar. Bu sebeple "eşhedü enne Muhammeden rasul'ullah" cümlesinin tam karşılığı, "görüyorum ki Muhammed Allah'ın elçisidir" şeklindedir. Bu cümleden açıkça anlaşılır ki bir kişinin Muhammed Aleyhisselam'ın elçiliğine şahit olması demek o kişinin kendi çabasıyla onun Allah'ın elçisi olduğunu görmesi demektir. O halde bugün yaşayan Müslümanlar Rasulullah'ı hiç görmedikleri halde nasıl "eşhedü" diyerek onun elçiliğine şahitlik edebilirler?

Rasulullah'ın elçi olduğunu anlamak için onu görmek yetmez. Asıl şart, onun getirdiği Kitabın Allah'a ait olduğunun görülmesidir. Ancak o durumda Muhammed Aleyhisselamın elçiliğine şahitlik edilebilir yani "eşhedü" denilebilir. Önce o kitabın Allah'tan gelen bir kitap olduğu görülmeli, "böyle bir kitabı Allah'tan başkası gönderemez" kanaatine bireysel olarak sahip olunmalıdır. İşte bu durum gerçekleştikten sonra onu tebliğ edenin Allah'ın elçisi olduğu zaten kendiliğinden ortaya çıkmış olur. Şu ayette de Rasullullah'ın gerçekten Allah'ın elçisi olduğuna şahitlik etmiş kişilerden bahsedilmektedir:

Kendilerine açık belgeler geldikten ve Allah'ın elçisinin hak olduğuna şahit olarak inanıp güvendikten sonra da ayetleri görmezlikte direnen (kâfir olan) bir topluluğu Allah hiç yola getirir mi? Allah, yanlışlar içinde olan bir topluluğu yola getirmez. (Âl-i İmrân 3/86)

Burada da rasulün Allah'ın rasulü olduğuna şahitlik edenler kendilerine bunun belgesi geldikten sonra bu kanaate varmışlardır. Ardından kâfir olduklarının belirtilmesi de bu bilgilerinin kesinlik derecesini göstermektedir. Zira kâfir olabilmek için gerçeklerin üzerini örtmek yani önce iman etmiş olmak gerekir.

Benzer bir durum Münafıkûn Suresi'nin ilk ayetlerinde de karşımıza çıkmaktadır:

Münafıklar (iki yüzlüler) sana geldiklerinde derler ki "Biz şahidiz (neşhedü); gerçekten sen Allah'ın elçisisin." Allah, elbette senin kendisinin elçisi olduğunu biliyor ama Allah şahit, münafıklar kesinlikle yalancıdırlar. (Münafıkûn 63/1)

Bu ayette Muhammed Aleyhisselamın Allah'ın elçisi olduğuna yemin ederek şahitlik edenler Medine'deki münafıklardır. Yani üzerlerindeki, gelecek nebîye inanma ve destek olma (ısr) yükünü kendi kitaplarından dolayı bilen kişilerdir. Ayrıca bu kişiler Kur'ân'ın kendi kitaplarını tasdik ettiğini görmüş olan kişilerdir. Bundan dolayı Nebîmizin Allah'ın bekledikleri elçisi olduğunu anlamışlardır. Nebîmizin Allah'ın elçisi olduğu konusunda "eşhedü" diyebiliyor olmalarının sebebi

bu kitap bilgisidir. Zaten devamındaki üçüncü ayette bu kişilerin iman ettikten sonra kâfir oldukları belirtilmektedir. İman etmeden yani gerçekleri görmeden kâfir olmaktan söz edilemez. Bu da gösteriyor ki yukarıdaki ayette geçen yalancılık durumu, şahitlik ettikleri gerçeğin gerektirdiği gibi davranmamaları ve Allah'ın elçisini bile kandırmaları sebebiyledir. Rabbimizin kendilerini "yalancı" olarak nitelendirmesinin sebebi bir sonraki ayette belirtildiği gibi bu yeminlerini insanları etkilemek için kullanıp onları mümin olduklarına inandırarak gerçeklerden saptırmalarıdır:

Bu gibi sözleri kalkan edinin Allah'ın yolundan çekilirler. Yapıp durdukları şey ne kötüdür! (Münafıkûn 63/2)

Kur'ân'ın Allah'tan gelen bir kitap olduğunu anlayın cin toplulukları da bu kanaate, onu dinledikten sonra varmışlardır:

De ki "Bana şunlar vahyedildi: Cinlerin bir kısmı beni dinlemiş ve şöyle demişler: Biz hayranlık uyandıran bir Kur'ân (bir söz kümesi), dinledik. Olgunlaşmanın yolunu gösteriyor. Ona inanıp güvendik;

RASUL BR

artık kimseyi Rabbimize ortak sayamayız. Rabbimiz çok yücedir ne bir eş ne de bir çocuk edinmiştir. (Cin 72/1-4)

Hatta aynı cin topluluğu, dinledikleri şeyin ancak kendinden önceki kitapları tasdik ettiğini görünce

gerçekleri söyleyip doğru yolu gösteren Allah'ın kitabı olduğuna, Allah'a çağırdığına kanaat getirmişlerdir. Yani onu okuyanın kimliğine değil, okunanın içeriğine odaklanmışlar ve bu sayede bir sonuca varmışlardır:

Bir gün, cinlerden birkaçını Kur'ân'ı dinlesinler diye sana yönlendirmiş-tik. Onu dinlerken birbirlerine: "Susun" dediler. Okuma bitince uyararak için topluluklarına geri döndüler. "Ey Halkımız! Musa'dan sonra indirilmiş bir kitap dinledik. Kendinden ön-

ceki kitapları da tasdik ediyor. Gerçekleri ve doğru yolu gösteriyor." "Ey halkımız! Allah'a çağıran kişiye olumlu cevap verin ve ona inanıp güvenin ki Allah, günahlarınızı bağışlasın; sizi acıklı bir azaptan korusun." "Ama kim, Allah'a çağıran kişiye olumlu

cevap vermezse bu topraklarda onun elinden kurtulamaz. Allah ile arasına girecek dostları da olmaz. Böyleleri açık bir sapıklık içindedirler." (Ahkâf 46/29-32)

Aslında eğer Kur'ân Allah'ın kitabı değilse elimizde Muhammed Aleyhisselamın elçi olduğuna dair de hiçbir kanıt yok demektir. Dolayısıyla tam manasıyla "eşhedü" yani "görüyorum" diyebilmemiz mümkün değildir. Kur'ân'ın Allah'ın kitabı olduğu kesin olarak anlaşılacak ki ondaki ayetler gereğince Muhammed Aleyhisselamın elçiliğine şahitlik edebilelim. Zira Allah mutlak gerçek dışında bir şey söylemez:

Muhammed içinizden herhangi bir erkeğin babası değildir, ama Allah'ın elçisi ve nebîlerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilir. (Ahzab 33/40)

Bütün bunların yanısıra, Allah'ın dininin hiçbir şekilde dogmatik bir imana bırakılmayacağını da pek çok ayetten görebiliriz. Rabbimiz inancın delile dayanması gerektiğini çok sayıda ayette dile getirmektedir:

Yaratmayı başlatan, sonra bir kere daha yaratacak olan kim; size gökten ve yerden rızık veren kim? Allah ile birlikte başka bir ilah mı var? De ki: "Eğer doğru kimselerseniz delilinizi getirin." (Neml 27/64)

Yine de Allah'tan önce birtakım ilahlara mı tutundular? De ki "Delilinizi getirin. Benimle birlikte olanların Kitabı budur. Bu, benden öncekilerin de kitabıdır." Onların çoğu, bu gerçeği bilmez de onun için yüz çevirirler. (Enbiyâ 21/24)

Son olarak şunu da belirtmek gerekir ki Türkçemizde elçi kelimesi ile karşılanan rasul, kendisini gönderenin mesajını taşıyan kişiye denir. Bir kişi bize başka birisinin elçisi olduğunu söylüyorsa artık bizim için önemli olan elçinin şahsı değil, taşıdığı mesajdır. Elçinin kişiliği ve kimliği ile olan ilişkimiz, yakınlığımız, güvenimiz, saygımız getirdiği mesajla ilgisi olmayan apayrı konulardır. Rasulullah'ın örnekliği ise yine Kur'ân'ı nasıl yaşadığı ve ondaki hikmet metodunu nasıl uyguladığı ile ilgili olmak zorundadır. Çünkü ilgili ayette⁷ nebînin değil, rasulün örnekliğinden bahsedilmektedir.

7 Ahzab 33/21.

Ayrıca rasul kelimesinin Kur'ân'da Kitap anlamında kullanıldığını da görebiliriz ki bu da son derece doğaldır. Aşağıdaki iki ayette birebir aynı ifadeler kullanılmakta, fakat birinde geçen rasul kelimesinin yerini diğerinde kitap kelimesi almaktadır. Bu durum bu iki kavramın gerektiğinde birbirlerinin yerine kullanılacak kadar iç içe olduklarını gösterir:

Allah katından, yanlarında olanı onaylayan “kitap” gelince, önceleri kâfirlere karşı önlerinin bu Kitapla açılmasını bekliyorlardı. Ama tanıdıkları Kitap gelince onu görmezlikten geldiler. Allah'ın laneti (dışlaması) böylesi kâfirlere dir. (Bakara 2/89)

Allah katından, yanlarındakini onaylayan bir “elçi (rasul)” gelince, Kitap verilenlerden bir kısmı Allah'ın Kitabını, sanki hiç bilmiyorlarmış gibi kulak ardı ettiler. (Bakara 2/101)

Görüldüğü gibi rasul ve kitap kelimeleri birbirlerinin yerine kullanılarak, iki kavram arasındaki kitabın içeriğini anlatma bakımından eşdeğerliğe dikkat çekilmiştir. Bu sebeple Lisan'ul Arab adlı meşhur Arapça lugatte rasul kelimesinin karşılığı verilirken şu ifade kullanılmıştır: “رَسُولٌ الرَّسُولِ رَسُولًا لِأَنَّهُ ذُو رَسُولٍ أَي ذُو رَسُولٍ”⁸ Rasul'ün rasul olarak isimlendirilmesi, rasul sahibi yani risalet sahibi olduğu içindir.”⁸ Görüldüğü üzere “rasul” ile “risalet” yani “elçi” ile “iletmekle yükümlü olduğu mesaj” birbiriyle özdeştir. Bu yüzden rasul ve kitap

kavramları birbirlerinin yerine kullanılabilir.

Yazımızın konusu olmadığı için sadece değinerek geçeceğimiz bir durum da yukarıdaki ayetlerde nebî değil rasul kavramının kullanılmış olmasıdır. Bunun sebebi de bahsettiğimiz gibi rasul kelimesinin risalette yani getirilen mesajın içeriğine vurgu yapmasıdır. Oysa nebîlik, rasullük görevini yapan kişinin ünvanıdır. Bu sebeple her nebînin görevi rasullük yapmaktır. Ancak her rasul nebîlik makamında oturup bu ünvanı taşımaz. Ayrıca nebîlik bitmiştir.⁹ Artık rasullüğü yapılacak olan “Kitap” taştamam elimizdedir. Kimseye vahiyle yeni bir kitap gelmeyecektir ama mevcut Kitap herkese ulaştırılmak zorundadır.

Sonuç olarak; gökyüzünün Allah'ın bir ayeti olduğunu görmemiz için yine gökyüzüne bakmamız yeterlidir, başkasının sözüne ihtiyacımız yoktur. Tıpkı bunun gibi her insan Kur'ân'ı okuyarak onun Allah'tan geldiğini rahatça görebilir. Bunu görebilmek için illâ Kur'ân üzerinde derinlemesine araştırma yapmaya da gerek yoktur. Tıpkı gökyüzüne bakınca onun Allah'ın bir ayeti olduğunu anlayabilmek için astronom olmaya gerek olmadığı gibi. Fatiha Suresini doğru bir biçimde anlayarak okuyan bir kişi de onu Allah'ın indirdiğini hiçbir şüpheye yer kalmayacak şekilde görebilir.

Kısacası, bir kitabın Allah'a ait olması konusunda Nebî de dahil, bir insanın sözü delil sayılıyorsa, o kitabın Allah'a ait olmadığının delile ihtiyacı yoktur.

8 İbn Manzûr, Lisan'ul Arab, cilt:11, s:284, Beyrut 1990.

9 Ahzab 33/40.